

TĒVIŠKĒS AIDAI

Nr. 20 (1465) 1985 m. gegužio 22 d.

Melbourne

XXX METAI

LIETUVEI MOTINAI

Motina! Gražiausias žodis visoje kalbose tarp visų tautų. Motina tai kilniausias meilės ir pasiaukojimo pasireiškimas surištas su džiaugsmu ir kančia. Džiaugsmas, kai vaikas augdamas eina teisingu ir doru gyvenimo keliu. Širdies skausmas, kai užaugęs sūnus ar dukra nueina į gyvenimą blogu keliu, negerbdamas Dievo, Tėvynės, savo artimo ir tėvų.

Vakarų pasaulis, norėdamas pagerbti savo motinas ir išreikšti joms savo meilę, įvedė Motinos Dienos šventę, kad visi prisimintume savo motinas ir tą dieną tinkamai jas pagerbtume, mirusias su malda, o gyvas su geru darbėliu, dovanėle, gyvų gėlių puokšte.

Komunistinis pasaulis, kuris nori vaikų auklėjimą atimti iš motinos ir tėvų, neleidžia švęsti Motinos Dienos, bet įsivedė ateistinę "Tarptautinę Moters Dieną", kurią švenčia kovo mėn. 8 d. Jų tikslas, panaikinus motinos įtaką, auklėti vaikus ateistinėje marksistinio socializmo dvasioje, padarant jaunimą materialistinio pasaulio robotais, nuolankiai pildančius penkmečio planus, Maskvos diktatorių kelyje į pasaulinę revoliuciją.

Mums, lietuviams, kurie esame užaugę Vakarų pasaulio krikščioniškos kultūros dvasioje, Motinos Diena visada pasiliks šventa diena. Lietuva būdama kryžkelėje tarp Rytų ir Vakarų savo istorijos bėgyje, ne kartą buvo ištikta grėsmingų audrų ir tik lietuviškos motinos išsaugojo mūsų tautos tęstinumą.

Ji tamsiais caristinės Rusijos okupacijos metais, nors ir nuvargusi nuo dienos darbų, vakarais uždengusi langus nuo piktos žandario akies, balanės šviesoje prie verpi-

Rašo Alb. Pocius

mo ratelio mokino savo vaikus lietuviško rašto, kad tėviškės bažnyčioje jos vaikai galėtų iš lietuviškos maldaknygės pagarbinti Gerąjį Dievą.

Motinos įkvėpė savo vaikams tėvynės meilę su legendomis apie piliakalnių gilumoje miegančius milžinus didvyrius, kurie iš Gedimino pilies bokšto išgirdę laisvės trimito garsus, pabus iš gilaus miego ir baltojo Vyčio šuoliais išjos ginti Lietuvos laisvės.

Nenuostabu todėl, kad tokios

tvirtos dvasios motinų išauklėti sūnūs, keturiais sukilimais ir knygnešių žygiais paženklinę savo kelią į laisvę, mums 1918 m. savanorių kūrėjų krauju išpirko Nepriklausomybę.

Atgavę laisvę mes Lietuvoje, kartu su kitomis tautomis, pradėjome švęsti Motinos Dieną, norėdami išreikšti meilę ir pagarbą savo motinoms, kurios išsaugojo kaip tos vaidilutės lietuviškos ugnį sunkiais priespaudos laikais.

Neilgai tačiau tesidžiaugėme mes

(Nukelta į 5 puslapį)

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga

PLB VALDYBOS IR PLB FONDO TARYBOS PAREISKIMAS

Mieli Pasaulio Lietuviai,

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba, vykdydama PLB Seimo nutarimą, 1981 metų lapkričio mėnesio 20 dieną pasirašė sutartį su Illinois universitetu Čikagoje steigti pirmąją ir amžiną laisvajame pasaulyje **Lituanistikos katedrą** (The Endowed Chair of Lithuanian Studies) su 750.000 dolerių fondu, kurio palūkanos finansuos jos darbą. Pagal sutartį, pats universitetas skyrė 150.000 dolerių, o PLB pažadėjo surinkti 600.000 dolerių iš pasaulio lietuvių per penkeris metus.

Iki šiol daugiau negu 1.200 lietuvių iš pasaulio kraštų suaukojo apie 300.000 dolerių ir JAV Lietuvių Fondas pridėjo 60.000 dolerių. Lituanistikos Katedra pradėjo savo mokslinį darbą 1984 metų rugsėjo mėnesį su pirmuoju jos vedėju prof. dr. Bronium Vaškeliu ir pirmaisiais lituanistikos studentais, siekiančiais magistro bei dok-

torato laipsnių.

Kadangi Lituanistikos Katedros įsteigimo sutarties išpildymui dar turime surinkti apie 240.000 dolerių, PLB valdyba ir PLB Fondo taryba sausio 26-27 d.d. posėdžiuose nutarė 1985 metus skelbti **Lituanistikos Katedros metais** ir kviešti visą lietuvių išėiviją bei jos organizacijas prisidėti prie šio vajeaus įgyvendinimo iki šių metų galo.

Kviečiame visus jungtis į Lituanistikos Katedros galutinio įgyvendinimo lėšų vaju. Čekius ir testamentinius palikimus rašyti:

Lithuanian World Community Foundation, 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, IL 60636, USA.

SOVIETŲ AMNESTIJA

Sovietų vyriausybė, kaip praneša užsienio spaudos agentūros, Antrojo pasaulinio karo pabaigos keturiasdešimtmečio proga paskelbė dalinę amnestiją kai kurių kategorijų nuteistiesiems. Amnestijos dekretas, betgi, ir šį kartą neapima vadinamų kitaminčių, tai yra asmenų, kurie už savo įsitikinimus yra nuteisti ir kalinami pagal Baudžiamojo Kodekso 190-ąjį straipsnį. Paskutinį kartą dalinė amnestija Sovietų Sąjungoje buvo paskelbta 1982 metais, minint Sąjungos įkūrimo šešiasdešimtmetį. Bet ir tada į amnestuotųjų kalinių tarpą nebuvo įtraukti politiniai belaisviai. Spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad kitur pasaulyje, diktatūriniai režimai, skelbdami amnestijas, paprastai dovanoja bausmes kai kuriems politiniam belaisviams.

(Tėv. Ž.)

HELSINKIO SUSITARIMŲ PATIKRINIMAS

Kanados sostinėje Otavoje gegužės 7 dieną prasidėjo Helsinkio susitarimą pasirašiusių kraštų atstovų konferencija žmogaus teisių klausimais.

Nuo balandžio 23 dienos Otavoje jau posėdžiavo delegacijų nariai konferencijos darbotarkei paruošti. Ryšium su tuo Kanados Lietuvių Bendruomenė įteikė Kanados delegacijai pluoštą informacinės medžiagos apie sovietų Lietuvoje vykdomus pagrindinių žmogaus teisių bei laisvių pažeidimus.

Įteiktų dokumentų tarpe yra lietuvių veiksmų kasmet išleidžiami

raportai apie žmogaus teisių pažeidimą Lietuvoje, Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos angliški vertimai, kita įvairi dokumentacija apie religinių veikėjų ir žmogaus teisių gynėjų suėmimus ir nuteisimus Lietuvoje, apie tautinės ir kultūrinės laisvės varžymus. Kanados Lietuvių Bendruomenės atstovai aplankė Kanados delegacijos žmogaus teisių konferencijoje narius, juos žodžiu painformuodami apie pastoviai Lietuvoje vykdomus Helsinkio susitarimo pažeidimus.

Amerikos valstybės departamento išleistame kasmetiniame raporte apie žmogaus teisių padėtį pasaulyje nemažai vietos yra skiriama Lietuvai, apžvelgiant Lietuvoje sovietų vykdomus ryškesnius žmogaus teisių pažeidimus. Raporte pabrėžiama, kad Lietuvoje ir toliau yra persekiojami žmogaus teisių gynėjai, katalikai tikintieji ir kiti asmenys, kurie išdrįsta viešai iškelti dabartinės santvarkos negeroves. Taip pat aprašoma, kaip valdžia siekė sutrukdyti švento Kazimiero jubiliejines iškilmes Lietuvoje. Minimos praėjusiais metais areštuotų ir nuteistų lietuvių žmogaus teisių ir religinės laisvės gynėjų pavardės. Valstybės departamentas raporte taip pat pamini žmogaus teisių pažeidimus Latvijoje bei Estijoje. Abejuose šiuose kraštuose praėjusiais metais pagausėjo kitaminčių suėmimai.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse leidžiamas lietuvių laikraštis anglų kalba "The Observer" jau įžengė į antruosius savo gyvavimo metus. Mėnesinis laikraštis yra skiriamas lietuviškai nekalbantiems Amerikos lietuviams, taip pat kitauciam, juos informuojant apie Lietuvą, jos dabartinę padėtį, apie užsienio lietuvių gyvenimą ir veiklą. Paskutiniame žurnalo numeryje plačiai rašoma apie kunigo Jono Kastyčio Matulionio suėmimą, taip pat apie Klaipėdos tikinčiųjų pastangas atgauti iš jų atimtą bažnyčią, rašoma apie sąžinės belaisvius Viktorą Petkų, Julijų Sasnauską ir Antaną Terlecką, spausdinamas reportažas apie Vasario 16 lietuvių gimnaziją Vakarų Vokietijoje, pateikiama daug kitų žinių.

Lietuvius pradžios mokyklos 6-tojo skyriaus mokinukas Darius Galinis laimėjo "Amerikos Revoliucijos Dukterų" organizacijos paskelbto rašinių konkurso apie Laisvės paminklą New Yorke pirmąją premiją. Darius Galinis savo rašinyje ypatingu būdu susitelkė apie Laisvės paminklo gilią dvasinę prasmę jo šeimai po II-jojo pasaulinio karo atvykusiai į Ameriką. Jaunojo lietuvių rašinys buvo atspausdintas viename amerikiečių laikraštyje.

Vakarų Vokietijos katalikų laikraštis "Deutsche Tagespost" paskelbė ilgą pranešimą apie kunigo Jono Kastyčio Matulionio ir jau nuolio Romo Žemaičio nuteisimus Lietuvoje už Vėlinių procesijos organizavimą Kybartuose. Laikraštis atkreipia dėmesį, kad kun. Matulionis dirbo toje pačioje Kybartų parapijoje, kurioje klebonas kun. Sigitas Tamkevičius už religinę veiklą buvo nuteistas dešimt metų laisvės atėmimo. Laikraštis taip pat rašo apie 78-nerių metų Vlodo Lapienio persekiojimą, pažymint, kad dėl to jis dabar yra priverstas slapstyti. "Deutsche Tagespost" primena, kad Lapienis jau yra atlikęs penkerių metų lagerio bausmę už bendradarbiavimą Lietuvos Bažnyčios Kronikoje. Ateistinei sovietų valstybei, rašo laikraštis, religinė veikla ir religingumo apraiškos yra laikomos priešvalstybine veikla. (Tėv. Ž.)

Jungtinėse Amerikos Valstybėse įsteigtas ir jau pradėjęs veikti Lietuvos Krikščionybės sukakties komitetas pavedė profesoriui dr. Vytautui Vardžiui paruošti studijinį veikalą "Krikščionybė Lietuvoje". Bus paruošti du veikalai: vienas - platesnės apimties - lietuvių kalba, o antras - trumpesnis - anglų kalba. Komitetas jau yra įsteigęs Jungtinėse Amerikos Valstybėse 18 darbo būrelių, kurie rūpinasi krikščionybės atnaujinimo Lietuvoje jubiliejaus minėjimo parengimu ir pravedimu.

Broliai Vailokaičiai ir mūsų turtuoliai

KNYGOS APIE LIETUVIUS MILIJONIERIUS PASIRODYMO PROGA

“Kai kalbama ar rašoma apie valstybės atkūrimą, dažniausiai minimi politikai ir kariai, nes jų atlikti darbai yra labai reikšmingi ir labiausiai pastebimi. Tačiau valstybiniame gyvenime yra svarbios ne tik politinė ir karinė veikla, bet ūkinė bei kitokia” (pridėkime — kultūrinė). Sitai rašo prof. dr. Feliksas Palubinskas įvadiniame žodyje neseniai pasirodžiusios knygos “Kunigas Juozas Vailokaitis”, kurią parašė čekiškas Jonas Sakas - Sakevičius, buvęs vienas iš daugelio velionio Vailokaičio bendradarbių.

Reikia sutikti su faktais, kad turime išleistų atsiminimų bei monografinių knygų apie mūsų valstybės kūrėjus, politikus, diplomatus, karinės srities darbuotojus. Dažnai atvejais iškelti rašytojai, poetai, spaudos darbuotojai, dvasininkai, bet labai maža kas parašyta apie tuos, kurie kūrė Lietuvos ekonominį gyvenimą, kuris buvo bet kokios kitų sričių veiklos pagrindas.

Taigi reikia pagirti Joną Saką — Sakevičių, kuris surinko daug medžiagos apie kun. Juozą ir ekonomistą Joną Vailokaičius. Apie juos stambus (279 psl.) veikalas pasirodė kuklioje mūsų knygų rinkoje, išleistas Popiežiaus Leono XIII Literatūros fondo, kuris veikia, kaip žinome Liet. Krikščionių demokratų sąjungos globojamas. Gražus pavyzdys ir kitoms mūsų nykstančioms politinėms partijoms - pasirodo, kad ir jos išėivijos sąlygomis gali kai ką naudinga atlikti.

Knygos pratarmėje jos autorius kun. J. Vailokaičio darbus minėtoje srityje prilygina su Antano Tyzenhauzo (1733-1785), veikusio ano meto unijinėj Lietuvoj XVIII a. II pusėje atliktiems darbams. Tyzenhauzas tada daug padarė Lietuvos ūkio ir ekonominio gyvenimo kėlimui, bet ir broliai Vailokaičiai nemažiau atliko. Štai Juozas Vailokaitis (gimęs 1880 m., kunigu pašvęstas 1905 m.), neilgai terdirbo pastoraciniame darbe, nors buvo geras ir nepriekaištingas kunigas. 1906-1915 m. vienas stambiausių populiariaus “Šaltinio” savaitraščio šulų: leidėjas - redaktorius, spaustuvės bei leidyklos administratorius, kelioliką metų tempęs lietuvių tautinio atgimimo laikotarpyje be galo svarbaus laikraščio leidimą. Daug kartų carinių pareigūnų tardytas, baustas, kalintas.

Rusų valdžia, kolonizuodama

BRONIUS KVIKLYS
Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

Lietuvą, per Valstiečių banką supirkinėdavo bankrutuojančius dvarus bei didesnius ūkius ir juos atskirais sklypais pardavinėdavo atkviestiems iš Rusijos rusams, vadinamiems poselencams, bet ne lietuviams. Vailokaičiai kėlė mintį ir praktiškai vykdė, kad reikia lietuviams sukaupti daugiau pinigų (lietuviams buvo draudžiama bankus steigti), supirkinėti minėtus dvarus, įsteigiant šiam reikalui specialią bendrovę. 1913 m. Bendrovė jau turėjo 115.000 rublių kapitalą, pradėjo rimtai konkuruoti rusų bankus, pirkto dvarus, pardavinėdavo iš jų sudarytus tam tikrus žemės sklypus lietuviams.

Kai kūrėsi nepriklausoma Lietuva (kun. J. Vailokaitis pasirašė Vasario 16 aktą), be galo trūko pinigų bei kapitalo. 1919 m. broliai Vailokaičiai įsteigė Ūkio banką, labai daug pasitarnavusį, lito valiutą įvedus, Lietuvos finansų stiprinimui, žemės reformos įgyvendinimui. Kai 1923 m. iškilo reikalas finansuoti Klaipėdos krašto atvadavimo akciją, pirmasis ją parėmė kun. J. Vailokaitis, tais laikais labai didele 25.000 litų auka.

Nepriklausomybės metais broliai Vailokaičiai buvo sumanūs finansininkai. Be Ūkio banko, jie nupirko stambią “Metalą”, įsteigė “Palemoną” įmonę (po 400 darbininkų), suorganizavo “Maistą”, statė prekių sandėlius, mėgino steigti butų kolonijas ir kitas įmones. Jie darė viską, kad ligi šiol pramonėje ir prekyboje kaip ir nedalyvavę lietuviai eitų į šias darbo sritis, kurias buvo užėmę kitataučiai. Jų įsteigtos įmonės buvo lietuvių specialistų vadovaujamos ir tarnavo Lietuvos labui.

Nė viena privati nepr. Lietuvos įmonė ar asmuo nėra paaukoję tiek daug pinigų lietuviškiems reikalams, kaip Vailokaičiai. Vien tik tai studenų stipendijoms jie išdalino daugiau kaip 500.000 litų. Įvairioms organizacijoms, spaudai, pavieniams asmenims taip pat davė šimtus tūkstančių. Universitetui dovanavo didelį žemės sklypą Aleksote. Plytomis parėmė Ateitininkų namų statybą. Daug litų skyrė labdarybės reikalams ir kt. Visas šias

sumas išdalino neturėdami iš to jokios apčiuopiamos naudos, tik norėdami padėti lietuviams (153 psl.).

Kun. Juozas Vailokaitis - išvalgus politikas. Jis buvo išrinktas Steigiamojo seimo, I ir II seimų (1920-1926 m.) nariu. Aktyviai dirbo komisijose, pasakė daugybę renksmingų kalbų. Buvo išvalgus, pramatantis ir “kojomis žemę siekintis” politikas. Štai ką jis pasakė 1921. II. 4 steig. seime, kai buvo diskutuojamas Lietuvos de jure pri pažinimo reikalas: “Tuo metu, kai Europos valstybės linkusios yra pri pažinti Baltijos pajūrio valstybes, Amerika aiškiai pasisakė, kad ji nepripažins jokios valstybės, susidariusios rusų teritorijoje, kol rusų klausimas nebus galutinai išrištas. Ir Amerikai, statant tokius reikalavimus, visai nerūpi Lietuvos reikalai...” (56 psl.).

Realistas ir pramatantis politikas jis buvo net Sibire, kai buvo 1941. VI. 14 deportuotas į Altajaus sritį. Džiugaujantiems dėl vokiečių ėjimo pirmyn lietuviams jis pasakė: “Nesidžiaukite, nesidžiaukite, vokiečiai karą pralaimės... Atsiminkit: barbarai nugalės kultūringas tautas. Ir taip jis pranašavo, kai vokiečiams dar gerai sekėsi” (173 psl.).

Knygoje galima rasti ir daugiau įdomių dalykų apie lietuvius milijonierius brolius Vailokaičius, kurių milijonai tarnavo Lietuvai.

Sia proga kyla klausimas: O kaip yra su mūsų turtuoliais išėivijoje? Ar turime jų? Milijonierių, tiesa, nedaug, bet ir jų yra, bet turtuolių — apščiai. Čia vėl kyla klausimas, ar turime tokių asmenybių iš pasiturinčių tarpo, kurių aukos lietuviškiems reikalams proporcingai prilygtų savo laiku buvusioms Vailokaičių aukoms?

Sekant mūsų išėivijos gyvenimą ir nuolat skelbiamus aukotojus, mecenatus ir kitus geradarius, reikia tačiau pripažinti, kad mūsų turtuoliai neaukoja pagal savo išgales. Kitais žodžiais, aukoja per mažai. Juk mūsų visi fondai, politinės bei centrinės organizacijos, kultūrinės institucijos, jaunimo organizacijos, lituanistinės mokyklos yra ne turtuolių išlaikomos, bet smulkių aukotojų (dažniausia pensininkų) finansuojamos. Sekant pastarojo meto “Draugo” ir “Dirvos” aukotojus, kur bėdos atveju aukos sudedamos taip pat ne turtuolių. Tūkstantinės aukos retos beveik taip, kaip gulbės pienas. Ir šių eilučių autoriaus patyrimas renkant aukas “Lietuvos Bažnyčių” knygų leidimui rodo, kad šio darbo neparemia turtin-gieji. Lankantis kolonijose, kur buvo vedama šiuo reikalu akcija, beveik niekas iš turtuolių nė neateina į tokius susirinkimus. Panašiai vyksta ir su kitais šios rūšies parengimais. Taigi mūsų turtuoliai nėra nei vailokaičiai, nei “žydai”. Žinia, mes nepavydime jiems turtų, kuriuos ėgijo stropiu darbu, bet jie turi žinoti, kad turi daugiau duoti tie, kurie daugiau turi.

Įvykiai

● **Canberra.** Federalinė valdžia gegužės 9 d. pranešimu 27 etninėm bendruomenėm paskyrė \$ 111.305 pašalpos išgyti įvairių dalykų, pvz. Pertho italų klubui dovanotojo \$ 6330 nusipirkti kėdžių ir indų plovimo mašiną savanoriškai padėti seniems žmonėm gaminti maistą.

● **Melbournas.** Tarptautinė nu siginklavimo draugija pasikvietė iš Canberros sovietų ambasadoriaus padėjėją Rogov prakalbai, minint gegužės 10 d. keturiasdešimt metų sukaktį nuo II pasaulinio karo pabaigos. Tas mitingas buvo sušauktas miesto centre presbiterijonų bažnyčios salėje. Lauke demonstravo didelis būrys afganų, skanduo-dami: “Rusijos armija lauk iš Afganistano!” Melbournu burmistras — Lord Mayor Beacham demonstrantus išvadino fašistais.

● **Brisbane.** Queenslando premjeras Sir Bjelke Petersen apvaldydamas algas keliančias profesines sąjungas pradėjo naują kampaniją sužinoti žmonių nuomonę dėl didžiulių žemės plotų davimo aborigenams. Nauja organizacija “People for a Free Australia” - Žmonės dėl laisvos Australijos skelbia: viena tauta Australijoj ar dvi? Daugelis galvoja, kad visi sudaro tik vieną tautą lygiomis teisėmis ir lygiu atsakomingu, o specialios “Zemės teisės aborigenams” skaldo australus ir baltus ir juodus. Organizacija skelbia kovo mėnesio žmonių apklausinėjimo davinus: 79% nori, kad būtų išlaikyta sąjunga su Amerika, 78% priima, kad Amerika bandytų Pacifike savo MX raketas, 79% priima Amerikos karo laivus į Australijos uostus, 69% nori, kad nebūtų sumažintos Australijos gynybos išlaidos.

● **Pakistano prezidentas Zia** gegužės 20 d. pranešimu griežtai įspėjo Maskvą, kad raketomis šaus į kiekvieną sovietų karo lėktuvą, kurie iš Afganistano įskrenda į Pakistaną bombarduoti afganus pabėgėlius, kurių jau yra virš trijų milijonų, daugiausiai įvairiose pasienio stovyklose.

● **Libano respublika,** tarp Viduržemio jūros, Izraelio ir Sirijos, 9.400 kvadratinų kilometrų ploto su 3 milijonais gyventojų jau nebeegzistuoja kaip suvienyta suvereninė valstybė. Pasitraukus Izraelio kariuomenei, mahometonų kelios sektos bombarduoja krikščionių kaimus, nors tos mahometonų ir druzų grupės tarp savęs irgi nesutaria. Libaniečių civilinis karas yra Sirijos prezidento Assad planas sukurti didelę imperiją. Libano rytuose Sirija laiko gerai ginkluotą 30.000 karių armiją. Libane krikščionių 1.299.000, kiti mahometonai, pasidalinę į įvairias nesutariančias sekas.

● **Popiežius Jonas Paulius II** savo 26-ta kelione už Italijos ribų gegužės 11-21 lankė Olandiją, Liuksemburgą ir Belgiją, sustodamas 20 miestų, susitiko su Bažnyčios vadais, vyriausybių lyderiais, diplomatiniais atstovais, kunigais, vienuoliais, ligoniais, ekumeniniais sąjūdžiais, jaunimo grupėmis. Olandijos katalikų dauguma Popiežiui neparodė didelio entuziazmo, kaip kiti aplankyti kraštai.

● **JAV Senatas** patvirtino planą suteikti kitiems kraštams paskolą \$ 13 milijardų. Penki milijonai bus suteikti Kambodijos nekomunistam partizanams, 15 milijonų Afganistano rezistencijai. Gaus paramos Egiptas, bet daugiausia kaip visuomet - Izraelis.

● **Bulgarijoje** komunistų valdžia išakė ten gyvenantiems turkams savo pavardes pakeisti į bulgariškas. Bulgarija turi 8.800.000 gyventojų, o turkų ten gyvena 9% iš bendro gyventojų skaičiaus. Bulgariją nuo 1396 metų valdė turkai ištisus 500 metų.

T E V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siūsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

TĖVIŠKĖS AIDAI

SEKMINIŲ UGNIS

Apaštalai po Kristaus mirties buvo labai baimingi. Jie bijojo, kad ir jų nenužudytų, kaip jų Mokytoją Kristų. Jau Kristus buvo prisikėlęs iš numirusių ir pasirodęs apaštalu tarpe, bet ir tai jie bijojo. Jie užsirakindavo duris, kad nieks neįeitų. Tik gavę Šventąją Dvasią, apaštalai pajuto drąsą. Tiesiog matomu būdu kaip ugnies liežuviai Šventoji Dvasia nusileido ant jų galvų, ir jie pasijuto kitaip. Jie atrakino duris, išėjo į gatves ir drąsiai skelbė Kristų. Tą dieną pasikrikštijo apie 3 tūkstančiai.

Sekminių ugnis pas apaštalus daugiau nepradingo. Jie drąsiai skelbė Kristaus mokslą ir net mirė už Kristų.

Mes tokius besiaukojančius kuriame aukštesniam tikslui herojais vadiname, bet niekad nepagalvojame, kodėl jie tokie drąsūs aukotis net iki mirties. Apaštalam Sekminių ugnis buvo aiškus įrodymas, kad Šventoji Dvasia duoda drąsos.

Yra pasakyta, kad be Dievo valios nė plaukas nenukranta nuo galvos. Dievo pirštas dalyvauja visame gyvenime. Sutvėręs pasaulį, Dievas nepaliko jo be žinios. Jau pasaulio sutvėrime sakoma, kad "Dievo Dvasia sklendeno virš vandenų" (Prad. 1. 2). Toji Dvasia sklendena virš mūsų galvų kiekvienu atveju. Jei tik mes prašome tos stiprybės, jei tik verti jos, tai mes ją gausim.

Mūsų broliai tėvynėje ne vienas sulaukė Sekminių ugnies. Eiles jų pavardžių žinome, kurie nebijo kalėjimo, nebijo kančios, nebijo vargo Sibire. Nors tikintieji persekiojami, bet nebijo jaunuoliai eiti į kunigus, kurie dar daugiau persekiojami. Mes čia trūkstame kunigų, bet jaunimas nesidomi tokiais reikalais, jis Sekminių ugnies neturi. Neturime tos ugnies nė mes vyresnieji, Sekminių švenčių mes nešvenčiame, Šventosios Dvasios mes neprašome.

Kaip bebūtų, turim pripažinti, kad pamaldumas Lietuvoje yra didesnis negu čia mūsų. Nors mes čia patogia mašinomis į bažnyčią suvažiuojame, o jie ten Lietuvoje pėsti klampoja, bet jie renkasi noriau, kaip mes. Vaikus ten veža krikštijoti į kitas parapijas, kad nenukentėtų dėl tarnybos ar darbo, o čia jau kai kurie visai nebekrikštija. Jei į kunigų seminariją visų jaunuolių komunistai neleidžia eiti, tai kai kurie mokinasai slaptai. (Kun. Jaugelis, kuris iškankintas mirė).

Pagaliau Romo Kalantos auka, ar tai nėra didžioji auka? Komunistams nesuprantama tokia auka, todėl jie galėjo tai išprotėjimu pavadinti. Motina į karą išleisdama sūnų laimina ir nevadina išprotėjimu, nors žino, kad sūnus gali negrįžti.

Reikia mums išieiviams Sekminių ugnies, kad suprastume savo

A † A

GEN. STASYS RAŠTIKIS

1896 — 1985

Lietuvos Respublikos vyras: Nepriklausomybės kovų savanoris, Kariuomenės vadas, Krašto apsaugos ministeris.

Lietuvių tauta pagarbiai prisimena ir liūdi netekus iškilus valstybininko.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė reiškia gilią užuojautą velionio žmonai poniai Elenai Marijai Raštikienei, giminėms ir artimiesiems.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba

Mirė generolas Stasys Raštikis

Gegužės 2 d. Los Angeles, Amerikoje, mirė generolas Stasys Raštikis, 88 m. amžiaus. Palaidotas gegužės 7 d.

Stasys Raštikis gimė Kuršėnuose 1896. 9. 13, mokėsi Zarasų progimnazijoje ir savanoriu stojo į rusų kariuomenę. Dalyvavo I pasauliniam kare Galicijoje, Rumunijoje ir rusų - turkų fronte. Tiflise baigė karo mokyklą ir liko Kaukaze iki karo pabaigos. Grįžęs į Lietuvą stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir kovojo prieš lenkus ir bolševikus. Buvo du kartus sužeistas ir pateko į bolševikų belaisvę. Laikomas buvo Tulos koncentracijos stovykloje ir vėliau iškeistas su kaliniais grįžo į Lietuvą. Tarnavo kariuomenėje ir kartu studijavo universitete. Vokietijoje baigė Karo akademiją ir Lietuvoje buvo paskirtas 5-to pėst. pulko vado pa-

dėjėju. Lektorio Aukštesniuosiuose karininkų kursuose. Vėliau buvo generalinio štabo viršininku ir nuo 1935 m. Lietuvos kariuomenės vadu. Kurį laiką ėjo Krašto apsaugos ministerio pareigas, o 1940 m. pasitraukė iš kariuomenės vado pareigų. Sovietams okupavus Lietuvą, Raštikis slapstėsi. Jo žmona buvo suimta ir kalinta. Jo giminės ir vaikai buvo ištremti į Sibirą. Prasidėjus sovietų - vokiečių karui, Raštikis buvo skirtas Krašto apsaugos ministru laikinojo vyriausybės. Šią vokiečiams likvidavus, Raštikis buvo kviestas būti prie vokiečių tarėju, bet jis nesutiko. Vėliau 1944 m. kartu su žmona pasitraukė į Vokietiją. Gyveno Regensburge, o vėliau Schein feldo stovykloje. Emigravęs į Ame-

riką, Los Angeles, pirmininkavo Alto ir Balfo skyriams, o vėliau dėstė kalbas kariuomenės kalbų mokykloje. Čia paruošė jis keturius stambius toms savo atsiminimų, kurie pavadinti atskirais vardais — Kovos dėl Lietuvos 2 t., Lietuvos likimo keliais, Įvykiai ir žmonės. Bendradarbiavo laikraščiuose — Trimite, Karyje, Karde, Karo Archyve.

Komunistai norėjo Raštikį pasigauti, bet nepasisekė. Per pirmuosius vežimus jis pasislėpė, bet išvežė jo tėvelį, brolių, seserį ir 3 vaikus. Žmona buvo uždaryta į kalėjimą, bet karas ją išvadavo. Iš Sibiro gyvi dar grįžo du vaikai, bet jų pas tėvus važiuoti neleido.

Su generolo S. Raštikio mirtimi Lietuva neteko vieno iš didžiųjų tautos vyrų.

KONCENTRACIJOS LAGERIŲ ATMINTIS

Šimtai žydų ir krikščionių buvusioje nacių Dachau koncentracijos stovykloje atžymėjo savo išlaisvinimo iš mirties lagerio ir II pasaulinio karo pabaigos keturiasdešimtąsias metines. Ta proga buvusioje stovykloje įvyko pamaldos, kuriom vadovavo rabinai, katalikų ir protestantų kunigai. Pamaldų metu buvo meldžiamasi už visas koncentracijos lageryje nekaltai žuvusias aukas. Dachau koncentracijos stovykla buvo nacių įsteigta 1933 metais. Joje buvo iš viso kalinami apie du šimtai tūkstančių žmonių, nacių režimo politinių ir religinių priešininkų.

Kalinių tarpe buvo net 2.700 katalikų kunigų. Apskaičiuojama, kad apie 30 tūkstančių belaisvių Dachau stovykloje buvo nužudyti. Minėjimo metu kalbėjo buvę stovyklos belaisviai, pažymėjo, kad jie čia susirinko ne keršto jausmų vedami, bet siekdami atkreipti ypąč jaunosios kartos dėmesį į tai, kokią barbarybės laipsnį pasiekia tam tikros ideologijos.

Vakarų Vokietijoje lankėsi Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Reagan ir pagerbė nacių režimo aukas Belsen - Birchen buvusioje koncentracijos stovykloje.

LRTV

Sveikiname mūsų mielą gerbiama kleboną

KUNIGĄ PRANĄ VASERĮ

45 metų apaštalavimo sukakties ir 70-to gimtadienio proga ir linkime dar daug sveikų ir darbingų metų.

Gintaro Tautinių šokių grupės
Vadovai, Šokėjai ir Tėvai.

Didžiai Gerbiama

KUNIGĄ PRANĄ VASERĮ

45 metų kunigystės ir 70 metų amžiaus sukaktuvių proga sveikina ir linki Dievo palaimos ateities darbuose

MLSK VARPAS

Juozas Mikštas

45 — 70

KUNIGO PRANO VASERIO
KUNIGYSTĖS IR AMŽIAUS
SUKAKTĮ PAGERBIANT

Prie altoriaus ir... scenoj,
Prie redaktoriaus stalo,
spaustuvėj —

Tai tie metai, tai bėgančios dienos,
Tai darbai, kilnią mintį užgriuvę.

Nors toli nuo Tėvynės,
Tiek jau laiko Aukščiausio
tarnyboj,
Širdis kaitina Jūsų krūtinę
Dievo meile ir žodžio kūryba.

Ir tegul daug dar metų
Lydi čia Jūsų žingsnį kiekvieną,
Kaip dabar mes džiugiai Jus čia
matom,
Minint šią, sukaktuvinę dieną.

Šypsenoj palaimingoj
Rūpestėlius visus paskandinęs,
Švęsk ilgai dar čia metais
darbingais —
Garbei Dievo ir laisvei Tėvynės.

North Melbourne, 25. 5. 1985

Popiežiškoji Lietuvių šv. Kazimiero kolegija

Romoje

Rašo kun. Kazimieras Kaknevičius, Kolegijos auklėtinis, į kunigus išventintas 1984 m. kovo 3 d. Romoje šv. Kazimiero Jubiliejaus išvakarėse, baigęs Sv. Tomo universitetą. Dabar jau aktyviai dirba lietuvių sielovadoje Kanadoje - Toronto mieste.

VISUOMENĖS UŽMIRŠTI LIETUVIAI KLIERIKAI

Vakarų pasaulyje mes turime vietą, kur yra susibūrę keletas lietuvių klierikų, kurie paaukvoja savo gyvenimą Kristaus vynuogynui plėsti, studijuoja teologiją ir ruošiasi darbuotis išeivių lietuvių parapijose tarpe savo tautiečių. Ta vieta yra Roma - Popiežiškoji šv. Kazimiero Lietuvių Kolegija. Šiuo metu toje kolegijoje randasi keletas lietuvių klierikų.

Jau daug išeivių lietuvių parapijų nebeturi lietuvių kunigų. Daugelis lietuvių kolonijų neturi savo parapijų, nei kunigų ir retai koks lietuvis kunigas pas juos užklysta. Daugelis lietuvių kunigų, kurie dar darbuojasi, yra senyvo amžiaus ir greitai laiku juos reikės pakeisti naujais - jaunais kunigais. Reikės pakeisti, bet su kuo? Mes taip mažai priauglio teturime ir net ne visi, kurie išeina į kunigus, eina dirbti į lietuvių parapijas. Visi rūpinasi tų kunigų mažėjančiu skaičiumi, o pažiūrėjus į priekį 10-15 metų, tai tik didžiosios parapijos turės po vieną kitą kunigą ir daugumas, iki šiol dar tebesilaikančių parapijų, kurios net buvo įkurtos lietuvių lėšomis, turės užsidaryti, ar būti aptarnautos jau ne lietuvių kunigų. Iš pasikalbėjimų atrodytu, kad lietuvių visuomenė yra tuo susirūpinusi, susirūpinusi tuo, kad retėja kunigų eilės; sensta - pensija - mirtis... Kai pasikalbi tuo reikalu su bet koku tautiečiu, jie visi apgalvestauja, kad tiek mažai pašaukimų į kunigus ir net iš tų, kurie yra išėję į kunigus, ne visi eina dirbti į lietuviškas parapijas. Taip, daug kas rodo rūpesčio, tačiau neparodo jokio rūpesčio tais keliais jaunuoliais, kurie, net mažiausia šešis metus turi studijuoti pasiekimui kunigystės, kad pasiroštų sielovados darbui.

Į šv. Kazimiero Kolegiją atvyksta vienas kitas jaunuolis. Daugelis atsiveža idėjų, mato reikalą aukoti savo gyvenimą dvasiniam darbui, ypač savo tautiečių tarpe, tačiau pastudijavę metus, kitus pasitraukia atgal į civilinį gyvenimą. Tų jaunuolių idėjos palengva išblėsta. Stiprinimo iš lietuvių visuomenės dvasiškam pašaukimui niekur negauna. Taip svarbus buvęs tautinis reikalas sumažėja ir nebemato, kad jie gyvenime bus reikalingi tautiečiam, nes lietuvių visuomenė jais nesidomi ir ignoruoja.

Jaunuoliui pasiekti kunigo laipsnį reikia 6 metų, bet daugelis jaunuolių dar ir toliau studijuoja, todėl šiandien išleidžiant jaunuolį į studijas, jį pamatysi parapijoje tik už 6-9 metų. Per šitą laiką lietuviškos parapijos veidas jau bus labai pasikeitęs.

Mes, pasaulio lietuviai, turime visokių fondų - fondelių, esame dosnūs ir dalijame visokias stipendijas, dalijame perteklius mūsų finansinių institucijų, remiame net svetimtaučius klierikus, kurie turi ir savo tautiečius, bet visai ignoruoja lietuvių klierikus ir nė viena

grupė nenukreipė, kad ir mažiausios aukos - dovanos, lietuviams klierikams.

Tiesa, turime ir Lietuvių Klierikų fondą, kuris yra prižiūrimas vieno iš klierikų. Į šį fondą per metus suplaukia 80-90 dolerių. Tai keletos kunigų bei pasauliečių aukos, kurie sveikina lietuvių klierikus su Kalėdų šventėmis ir prie sveikinimo prideda lietuvių klierikams dovaną 5-20 dolerių. Ši suma metų bėgyje yra išleidžiama: gėlėms ant lietuvių kapų metinių ar vėlinių progomis, gėlėms ar mažom dovanėlėms sveikinant ką nors kolegijoje gimtadienio proga ir kuomet tas fondas pasibaigia ir klierikai dar nori ką sveikinti, tuomet jau eina iš jų kišenės, o ta kišenė dažniausia priklauso nuo jų šeimos stovio, nuo jų tėvų dosnumo, bet ne nuo visuomenės, kuriai jie ruošiasi dirbti ateityje.

Jau nuo šimtmečių mes matome, kad tautiškumo - lietuviškumo židinys yra lietuviškos parapijos, taigi ir mūsų tautiška ateitis priklauso nuo to, ar išsaugosime lietuviškas parapijas, lietuviškus židinius, kur visi lietuviai spiečiasi ir iš kur išryškėja lietuviškumas. Lietuvišką parapiją turėti neužtenka tik pastatų, neužtenka tik parapijiečių, bet reikia ir lietuvių kunigo, kuris sielotųsi ne tik dvasiniu, bet ir tautiniu reikalu, o tokį kunigą galima gauti tik tuomet, kai jis išeina iš lietuviškos visuomenės, kuomet jaučiasi esąs lietuvių visuomenei skolingas ir aukodamas savo gyvenimą Kristaus vynuogynui, taip pat neužmiršta ir savo tautos, bei tautiečių.

Dabartiniu metu lietuvis klierikas susiduria su sekančiomis išlaidomis: Apsimokėjimas mokslo universitete US \$ 500 - \$ 600. Mokslo priedai: reikalingos mokslo knygos, rašymo priemonės, parengimai universitete, metinė ekskursija. Rūbai tiek savo, tiek bažnytiniai. Kasdien autobusas į universitetą ir atgal. Autobusas į universiteto skaityklą. Kelionės į Vatikaną (dažnas keliavimas). Kelionės į bet kurią Romos istorinę ar religinę vietą. Bet kokios muziejus, istorinė ar religinė vieta, kai kada sutampa net su studijomis, įėjimo bilietai nusipirkimas. Smul-

kieji reikmenys: skutimosi įrankiai, dantų valymo, muilas, bei reikalingi vaistai.

Šie visi išminėti reikmenys yra būtinybė studijuojančiam klierikui.

Šalia išminėtų reikmenų, išlaidos, kurių ne būtina reikėti turėti ir daugumas klierikų susilaikys nuo jų, nes neturės iš ko, tai kelionės toliau nuo Romos, - kaip visa eilė šventų vietų Italijoje,

Nacionalizmo sąvokos iškraipymas

Rašo Dr. J. Kunca

Nacionalizmas yra asmens pirmaujantis lojalumas savo tautai ir savo valstybei. Jo sąvoka apima reikalavimą įjungti į tą ar kitą valstybę visas vienos tautos žmonių apgyventas sritis, puoselėti savo kalbą ir papročius ir bendromis jėgomis išvystyti kuo aukštesnę gerbūvį, tautinį potencialą ir vienybę.

Taigi, nacionalizmas jokių būdu neprieštarauja darniam tarptautiniam sugyvenimui. Priešingai, susipratusi, vieninga ir veikli tauta turi daugiau galimybių sukurti aukštesnę gerbūvį, bendrą tautos moralę ir dvasinį turtą. Kaip tokia ji yra naudingesnė visai planetos tautų šeimai tiek materialiniu, tiek dvasiniu atžvilgiu. Kaip tik stoka tokio sveiko nacionalizmo šių dienų pasaulį privedė prie betvarkės ir moralinio išsigimimo.

Nežiūrint to, šiandien nacionalizmas skaitomas atsilikimu nuo atominio amžiaus "progreso". Yra mėginama jį maišyti su nacizmu, racizmu ir antisemitizmu, kad tokiu būdu atbauginti žmones nuo šitos sveikos idėjos ir patraukti į marksistinį internacionalizmą, kuris pridengta tarnauja šių dienų imperialistam arba kai kurioms sąmokslinėm grupėm svajojančiom apie pasaulinę valdžią, kurios priešakyje, aišku, būtų tokie instigatoriai.

Čia reikia paminėti, kad šių dienų spauda be gailės puola bet kokį nacionalistinio jausmo pasireiškimą, kad sunaikintų daigą prieš jam išaugant į tvirtą medį. Dažniausiai tam vartojama visiškas nacionalizmo sąvokos iškraipymas, paverčiant jį į bet kokią "izmą", kuris skaitytojams primena holokaustą, kitų persekiojimą ar diktatūrinę santvarką.

Iš tikrųjų nacionalizmas nėra

Liurdas, Fatima, Šventoji Žemė ir t.t., kurių aplankymas nemažai kainuoja. Ir galų gale išlaidos grįžimui vasaros atostogom į namus, kur ne visi klierikai tuo ir pasinaudoja (į Kanadą grįžti ir atgal apie 1.500 dol.).

Jei tas Klierikų Fondas būtų didesnis nei ligšioliai 80-90 dol. metams, tai klierikai galėtų apsimokėti bent dalį metinio mokslo mokesčio, ar įsigyti knygas, kurios reikalingos studijom. Gal galėtų nuvažiuoti į vieną ar kitą šventą vietą, kur rastų labai svarbų dvasinį pakilimą ir naudą net teologijos studijom. Dažnas klierikas, praecityje tam finansų neturėjo ir

(Nukelta į 5 puslapį)

valstybinės santvarkos receptas. Nacionalizmas siekia tokios politinės santvarkos, kuri geriausiai užtikrintų tautai dvasinį ir materialinį gerbūvį. Aišku, kad betvarkė to niekad neatsieks ir kaip tokia turi būti atmesta. Sveikas nacionalizmas vėl neduos išprievar-tauti demokratinės laisvės pasipelnymo, kurie sukrauja milijonus nuodydami tautą pornografija ir alkoholiais ar valstybę mėginančiom sugriauti avantiūristų filosofijom. Bet nacionalizmas yra už tikrą tautai ir valstybei bei atskiriems asmenim naudingą laisvę.

Stačiai nuostabu, kad spauda, informacijos šaltiniai ir visokia plauko politikai be atitinkamo pasirošimo visiškai nesijaudina kai komunistų agentai viešai skelbia savo planus, organizuoja ginkluotą grupes santvarkos suardymui ar politinius streikus ekonomijos palaužimui. Tuo pačiu laiku jie pradeda isteriškai šaukti, jei kas nors pakelia savo balsą už sveikos tautos ir valstybės išlaikymą. Visi jie pirštu rodo: žiūrėkit, yra pavojus, kad gali užgimti nacizmas. Čia vargšas Hitleris ir jo antisemitizmas yra prikeliama iš kapų.

Kai Australijoje kairieji neseniai paskelbė savo marksistinį planą, kuriame nupiešia "laimingą" antrą jį savo dydžiu Australijos miestą Melbourną, kuris už 15 metų turėtų džiaugtis jame įvesta komunistine santvarka ir kai tas jų manifestas buvo palaimintas pačio šito miesto galvos, nei spauda nei televizija nepakėlė jokio triukšmo. Priešingai: komunistų ir burmistro išsišokimas buvo labai diplomatiškai nutylėtas. Bet kada garsiausias šito krašto istorijos žinovas prasarė, kad per didelis aziatų skaičiaus įsileidimas ateityje galėtų išsukti bereikalingų problemų, spauda ir televizija bei kairiųjų aktyvistai sukėlė didžiausią triukšmą, kuris nenurimsta net po metų laiko. Panašių pavyzdžių yra visa eilė ir ne čia vieta juos išvardinti.

Tik verta atkreipti dėmesį į tai, kad dabartiniu metu yra dedamos pastangos su pagalba iškraipymo nacionalizmo sąvokos jį pakeisti marksistiniu internacionalizmu, kuris veda į vergovę, skurdą, tarptautinę betvarkę. Nežiūrint to, sveikas nacionalizmas pradeda atgimti tiek Europoje tiek Amerikoje.

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba gegužės mėnesį, skirtą Marijos garbei, skelbia maldos ir aukos vaju —

ŠIRDIMI Į LIETUVĄ

Lietuva - Marijos Žemė, kurioje dabar viešpatauja bedieviškas bolševizmas. Malda padėkime skriaudžiamiesiems mūsų Broliams ir Sesėms. Aukas Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai, kuri teikia pagalbą persekiojamiems Tėvynėje ir nutrenktiems į Rusijos katorgą, įteikime Federacijos Įgaliotiniams.

LIETUVEI MOTINAI

(Atkelta iš 1 puslapio)

ir mūsų motinos laisvės dienomis. Prasidėjus Antrojo pasaulinio karo audrai, pasaulio galiūnai mus pirkto, pardavė, mainė ir išdavinėjo vergų pirkliais. Šventoji Lietuvos žemėlė vėl sudrėko nuo motinų ašarų, kai jos vaikai buvo žudomi ir kankinami Rainių miškelyje, Pravieniškėse, šaudomi Cervenėje ir tūkstančiais vežami žiauriai mirčiai į Sibiro vergų stovyklas.

Motinų širdys lyg tais septyniais kalavijais pervertos turėjo pavirsti į uolą ir šauktis dangaus keršto

RELIGINĖ ŠALPA

ŠTAI KĄ DAROME!

Jau daugiau kaip 20 metų Lietuvių Katalikų Religinė šalpa organizuoja maldas už Lietuvą, siunčia religinę literatūrą ir kitus religinius reikmenis į Lietuvą ir informuoja Vakarus apie religinį persekiojimą Lietuvoje.

Praeitais metais Religinė Šalpa pasiuntė Lietuvos tikintiesiems \$ 50.000 paramos, išspausdino ir išdalino daugiau kaip 100.000 informacinių lapelių apie persekiojimus Lietuvoje.

Prie Religinės Šalpos veikia ir Lietuvių Informacijos Centras.

Visa tai Religinė Šalpa pajėgia atlikti dėl to, kad susipratę lietuviai ir vis didėjęs skaičius kitataučių rėmė jos pastangas.

Prašome ir toliau prisidėti prie Religinės Šalpos atliekamų darbų. Tokiu būdu galėsime sutartinai ir toliau šelpti Lietuvos tikinčiuosius.

Telaimina Jus Dievas!

Kun. Kazimieras Pugevičius
Reikalų vedėjas

10 BŪDŲ PAREMTI LIETUVOS KENČIANČIĄ - KOVOJANČIĄ BAŽNYČIĄ

\$ - - - Dovana, kuri bus panaudota ten, kur ji reikalingiausia.

\$ 1.000 Padengs Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos vertimą į anglų kalbą, išleidimą bei platinimą Bažnyčios atstovams ir politiniams bei visuomeniniams veikėjams.

\$ 500 Sušėlps sąžinės kalinį, atliekantį bausmę Sibire ar jo persekiojamą šeimą Lietuvoje.

\$ 250 Parems Vatikaną Radijo lietuvišką skyrių, kuris į Lietuvą transliuoja LKB Kronikas bei kitas žinias.

\$ 100 Siųs į Lietuvą vaistus reikalingiems pagalbos.

\$ 80 Parūpins liturginių indų, rūbų bei kitų reikmenų tikintiems.

\$ 75 Padės skubiai informuoti laisvojo pasaulio spaudą apie religinio persekiojimo faktus.

\$ 50 Paruoš maldaknygių bei kitos religinės literatūros siuntinį už geležinės uždangos.

\$ 25 Aprūpins mokslo instituciją LKB Kronikos komplektu anglų k.

\$ 10 Parems Religinės Šalpos vedimą dvasinės pagalbos akciją už Lietuvos Bažnyčią per Maldos Kalendorių, kuriame visos parapijos, vienuolijos, organizacijos yra kviečiamos melstis už Lietuvą.

matant savo vaikus partizanus išniekintus gulint miestelių aikštėse.

Šiandien lietuvė motina pavergtoje tėvynėje vėl slaptai turi mokyti savo vaikus Lietuvos istorijos ir tikėjimo tiesų, nes ateistinis komunizmas nori išrauti iš jaunimo širdžių Dievo ir Tėvynės meilę, kad užaugę būtų paklusnūs sovietinės imperijos vergai.

Nelengvas buvo ir išėivijos motinų gyvenimas. Svetimas kraštas, svetimi papročiai ir svetima kalba sunkino įsikūrimo dienas. Tėvas ir motina kartu dirbdami visgi negalėjo visas kliūtis. Beveik visi neblogoi įsikūrė, norėdami užtikrinti savo senatvės dienas ir suteikė savo vaikams mokslo ir šviesos, kad jie galėtų geriau gyventi negu mes.

Ilgos darbo valandos fabrike ir savaitgaliais savo namų statyba atėmė daug laiko iš motinų ir galbūt nebeliko daug laiko vaikų lietuviškam švietimui. Čia mūsų motinoms į talką atėjo savaitgalio mokyklos, tačiau tai negalėjo atstoti tiesioginio motinos žodžio ir meilės. Ten, kur motina kaip ta senovės laikų vaidilutė saugojo savo šeimoje lietuviybės ugnį, ten ir vaikai užaugo gerais lietuviais patriotais.

Kada per tautines šventes mes žvelgiame į po Lietuvos vėliava

išsirikiavusias gausingas mūsų jaunimo organizacijų gretas, mes su pasididžiavimu matome, kad didžioji lietuvių motinų dalis pasiliko ištikimos savo tautai ir neatsiklaupė prieš šio krašto dievaitį dolerį.

Mozei išvedus žydus iš Egipto nelaisvės namų, dalis jų nebejudami prievaizdos lazdos nusilipdė sau aukso veršį, tačiau juos visus ištiko Dievo bausmė. Nepalaimins Dievas ir tų, kurie išsižadėjo savo motinos kalbos ir šventosios Lietuvos. Nemanome, kad vien tik žemiški turtai gali suteikti laimės, džiaugsmo ir dvasinės ramybės.

Švęsdami Motinos Dieną, pareikiame pagarbą lietuvei motinai, kuri išsaugojo lietuvių tautos tęstinumą ir išmokė mus mylėti Dievą ir Lietuvą. Prisiminkime su malda tas, kurių jau nebėra mūsų tarpe. Toms motinoms, kurios tebėra mūsų tarpe parodykime didžią meilę už jų pasiaukojimą mūsų gerovei ir suteikime džiaugsmo jų širdžiai, būdami gerais žmonėmis, brangindami lietuvišką motinos kalbą ir mūsų tautos papročius, krikščioniškas tradicijas.

Brangiausia motinoms jų šventės dovana bus ne krautuvėje už dolerius pirkti nors ir brangūs daiktai, bet mūsų meilė ir ištikimybė tai didžiajai mūsų visų mo-

tinai Lietuvai. Šventoji Lietuvos žemė motinų ašaromis ir jos sūnų laisvės gynėjų krauju sudrėkinta laukia iš mūsų, kad mes lyg to Gedimino sapno šimtabalsio Geležinio Vilko balsu šauktume visam pasauliui, laisvės Lietuvai!

Motinos Dienos proga sveikiname visas lietuves motinas ir meldžiame, kad Dievo palaima lydėtų jų darbus savo šeimos gerovei ir Tėvynės Lietuvos laisvei!

KUNIGAS — RETENYBĖ

Balandžio 26 dieną mirė Kartenos, Kretingos rajone, klebonas kunigas Pranas Ružė. Velionis buvo gimęs 1921 metais, kunigu įšventintas 1950 metais. Palaidotas Kartenoje balandžio 29 dieną. Tai jau 12-tas šiemet Lietuvoje ir 5-tas Telšių vyskupijoje miręs kunigas. Telšių vyskupijoje ir Klaipėdos prelatūroje iš viso yra 142 bažnyčios. Iš jų jau tikrai apie 80 turi savo kunigą. Apie 60 bažnyčių jau yra aptarnaujamos iš kitur. Šiemet Telšių vyskupija iš Kauno Kunigų Seminarijos gauna tikrai tris naujus kunigus, Tuo tarpu vien per pirmuosius šių metų mėnesius ji yra netekusi jau penkių kunigų.

Jeigu kunigų skaičius ir toliau taip sparčiai mažės, artėja dienos, kai kunigas Lietuvoje bus didelė retenybė.

Popiežiškoji Lietuvių šv. Ka...

(Atkelta iš 4 puslapio)

negalėjo būdamas klieriku lankyti minėtų vietų ir dabar kuomet jau yra pensininkas pajėgia tokią ekskursiją turėti. Tačiau mano nuomone jau per vėlu, nes jis dabar ekskursuoja tik savam įdomumui, bet klierikui, kuris studijuoja būtu nauda ir jojo pačiam dvasiniam pakilimui bei sustiprinimui, o taip pat ir teologijos studijų gilinimui ir vėliau išnešimui tosios šventosios dvasios ir į žmones.

Moralinis lietuvių klierikų užmiršimas ar jų ignoravimas; - štai ateina šventės, paštas apkrautas su sveikinimais bei siuntinėliais, visi, neišskiriant nei klierikų, gauna sveikinimus, suintinėlius ir net vieną kitą dolerį ir visa ką gauna, gauna individualiai iš savo šeimos, giminių ar draugų, bet bendro sveikinimo, pvz. nuo kokios lietuviškos bendruomenės, parapijos, organizacijų, visiems lietuviams klie-

rikams bendrai, sveikinimo kortelės nėra. Tiesa, ateina pustuzinis sveikinimų visiems lietuviams klierikam iš pavienių asmenų, kurie prie sveikinimų dar prideda ir dovaną 5-20 dol., tai tie pavieniai ir sudaro Klierikų Fondo metinę samatą 80-90 dol.

Prieš keletą metų buvo gautas sveikinimas visiems klierikam iš Kunigų Vienybės suvažiavimo. Ant kortelės buvo pasirašę visi kunigai ir net vyskupas, kurie dalyvavo suvažiavime. Sveikinimas buvo viešai valgykloje perskaitytas ir lietuviai klierikai didžiavosi tuo, kad jie buvo kunigų suvažiavimo prisiminti.

Kuomet jau klierikas priartėja prie kunigystės šventimų, ar tuoj po šventimų, jis gauna kvietimus į visokias lietuviškas kolonijas, kai kurie kvietimai labai tautiškai bei patriotiškai skamba ir aiškina mas reikalas, kodėl ten būtina tu-

ri važiuoti, užimti lietuvišką parapiją, kuri jau kuris laikas be lietuvių kunigo, ar didelė parapija ir reikia senstančiam kunigui pagalbos. Tačiau naujas kunigas nesijaučia skolingas, net nei įpareigotas, nes niekas paskutinius 6 metus juo nesidomėjo.

Jaunuolis, kuris studijavo mažiausia 6 metus, buvo išventintas kunigu, jis studijas beįges neina užimti aukštai apmokamos vietos, nei garbės kėdės, jis eina būti tikrai tarnas, skelbti Dievo žodį ir tarnauti žmonėms.

Už Lietuvos ribų tautiečių yra daugybė, o lietuvių klierikų tik kelis teturime. Visuomenė galėtų sudaryti tiem klierikam tokias sąlygas, kad kuomet tie klierikai baigs studijas ir bus išventinti į kunigus, jie nė negalvotų apie savo tolimesnę gyvenimo vietą, jie jaustųsi skolingi lietuvių visuomenei, jie jaustųsi, kad pirmoje vietoje jie turi eiti tenai, kur yra reikalingiausi ir tautiečiai jų laukia. Toks atkreipimas dėmesio į tuos kelis lietuvius klierikus iš lietuvių visuomenės pusės, galbūt, būtų ir paskatinimas abejojančiam jaunuoliui pasukti šia dvasine vaga. Jei atsirastų tokių, kurie asmeniškai norėtų susisiekti su lietuvišiais klierikais, tai jų adresas:

Lietuviai Klierikai,
Via Casalmoferrato 20
00182 Roma, Italy.

Taip pat nemanyčiau, kad bet koks lietuvis kunigas atsisakytų patarpininkauti tam, kuriam reikia pagalbos, kad jojo auka pasiektų lietuvius klierikus, tačiau aukotojas turi išreikšti savo norą, kad jojo auka skiriama lietuviams klierikam - Lietuvių Klierikų Fondui.

KUNIGO PRANO VASERIO JUBILIEJUS

Kunigystės 45 metai, amžiaus 70 metų,
35 metai kaip tarnauja Melbourne
Lietuvių parapijai atvykęs 1950. III. 4.

IŠKILMINGA JUBILIEJINĖ VAKARIENĖ

Melbourne Lietuvių Namuose gegužės 25 d.
šeštadienio vakarą 7 val.

Pakvietimai po \$ 15, įsigyti pas Parengimų vadovą
Juožą Keblį sekmadieniais prie bažnyčios iki gegužės 19 d.
Kviečiame visus į mūsų Klebono Jubiliejų!

ALK Federacijos Valdyba ir Parapijos Taryba

ELTA INFORMUOJA

PRITARIMAS ŽYGIUI SKANDINAVIJOJE

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Valdyba pritarė Pabaltiečių Taikos ir Laisvės ryžto žygiui Skandinavijoje praėjusių metų vasario mėnesį ir pradėjo energingai šiam įvykiui ruoštis.

1984 m. birželio mėnesį VLIKas paragino Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininką jungtis prie jaunimo iškylos Baltijos jūra. PLJS valdyba liepos 17 d. nutarė iškylą remti: "Esame pasiruošę dirbti kartu su visomis organizacijomis, kurios remia šį projektą. Norėtume, kad visos lietuviškos organizacijos vieningai stotų įgyvendinti šį įvykį".

Žygio informacijai platinti ir dalyviams registruoti Didžiosios Britanijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga paskyrė Ingridą Petrauskaitę. DB Lietuvių Sąjunga žygi remia nuo praėjusių metų pabaigos ir renka aukas per Tautos Fondo atstovybę Anglijoje.

Amerikos Lietuvių Taryba vasario pradžioje išplatino tūkstantį VLIKo paruoštų pranešimų apie Kopenhagoje įvyksiantį Sovietų Sąjungos teismą ir Pabaltiečių Taikos ir Laisvės išvyką Skandinavijoje.

Prie išvykos Baltijos jūra prisidėjo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba, kuri kovo 25 d. taip atsakė išvykos organizatorių latvių atstovui Čikagoje:

"PLB Valdyba sveikina pabaltiečių jaunimo iniciatyvą keliant Pabaltijo valstybių nepriklausomybės klausimą tarptautinėje plotmėje naujais būdais, kaip Taikos ir Laisvės išvyka. Mes pritariame šiam įvykiui ir ketiname padėti reklamuoti ją per Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungą ir skatindami lietuvių bendruomenę, o ypač jaunimą, joje dalyvauti ir ją remti".

Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba kreipėsi į VLIKą prašydama pinigines paramos dalyvavimui išvykoje. Prašymai lėšomis dalyvavimą paremti taip pat gauti D. Britanijoje ir Kanadoje iš Venecuelos.

Pabaltiečių Taikos ir Laisvės ryžto žygis Skandinavijoje yra nepaprastos svarbos įvykis. VLIKas yra labai suinteresuotas jo pasise-

kimu bei gausiu dalyvavimu ir jam įgyvendinti paskyrė 60.000 dolerių. Tai suma, kuri žymiai viršija ankstesnes VLIKo - Tautos Fondo metines sąmatas. Išde ne tik nėra atliekamų lėšų, bet joms papildyti būtinos gausios aukos. Tačiau žygio svarba ir pramatoma politiška nauda Lietuvai yra didesnė, negu rizika. Žygis būtų neįmanomas be lietuvių išipareigojimo jį remti.

Europos spauda nuo praėjusių metų vidurio žygiui paskyrė kelias dešimt straipsnių ir jie dažnėja. Jau vien ši propaganda yra spaudos ir televizijos korespondentų ir politikų dėmesys bus daug didesnis, ypač, jeigu jame dalyvaus ne tik vyresnieji, bet ir jau svetur gimęs jaunimas.

Jaunimui, be abejo, reikalinga parama šiame žygyje dalyvauti. Jeigu iki šiol žygio lėšoms užsiangažavo tik VLIKas - Tautos Fondas, tai dabar atėjo laikas, kad prie jo vykdomo jungtusi visos patriotiškos lietuvių organizacijos ir asmenys.

Pritarimą žygiui galima parodyti aukomis Tautos Fondui. Galima jį parodyti taip pat prisidedant prie atskirų jaunuolių ar jų grupių dalyvavimo išlaidų. Raginame jaunimą pirmiausiai ieškoti savo kelionės rėmėjų gyvenamoje aplinkoje, pas pritariančius asmenis, vietos organizacijose, ir siekti paramos centrines organizacijose, kurios prie Žygio dar neprisidėjo ir kurios kolektyviai yra šimteriopai pajėgesnės nei VLIKas - Tautos Fondas.

(Bus daugiau)

MELBOURNAS

Pranešame visoms organizacijoms, kad ALB Melbourne Apyl. Valdyba šaukia birželio 2 d. 2 val. Lietuvių Namuose, Bendruomenės kambaryje, svarbų visų organizacijų pirmininkų arba jų įgaliotinių susirinkimą. Dienotvarkėje veiklos gairių nustatymas ateinantiems metams ir VI-tojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ruošos komiteto vicepirm. B. Prašmutaitės bei Finansų telkimo komiteto pirm. Z. Jokubaičio pranešimai.

ALB Melb. Apyl. Valdyba

PADĖKA

Širdingai dėkoju visiems mane lankiusiems ligoninėje ir namuose. Ypatingą padėką reiškiu kun. Dr. Pr. Daukniui, kad per pamaldas pasimeldė prašant, kad Dievas suteiktų sveikatą.

Viktoras Paškevičius

SVAJONĖS

KONCERTUOJA

Sydnejuje gegužės 26 d., sekmadienį Lietuvių Klube 3 val.
Canberroje gegužės 30 d., ketvirtadienį Lietuvių Klube 8 val.
Hobarte birželio 1 d., šeštadienį, Ukrainiečių salėje 8 val. vak.
Adelaidėje birželio 15 d., šeštadienį, Lietuvių Namuose 7 val.
Bilietų kaina suaugusiems \$ 6, vaikams iki 14 m. \$ 3.
Hobarte \$ 8.

VI PL Jaunimo Kongreso Org. Komitetas

Romas Kalanta ir jo auka

Lietuvių Jaunimo Sąjunga Melbourne gegužės 19 d., sekmadienį, išpūdingai minėjo lipsnose degančio Romo Kalantos šauksmą pasauliui - LAISVĖS LIETUVAI! Rytmetinę radijo valandėlę pravedė Birutė Prašmutaitė, išskeldama šią didžią auka ant Tėvynės Laisvės Aukuro, palydėdama rinktine muzika. Lietuviškas pamaldas Romo Kalantos atminimui aukojo kun. Dr. Pr. Dauknys. Pietums visi važiavo į Lietuvių Namus.

Minėjimą Lietuvių Namų didžiojoje salėje, prisirinkus virš poros šimtų lietuvių, pradėjo pasipuošusi tautiniais rūbais Dona Sadauskaitė. Invokacijai iškvietė kun. Pr. Vaserį. Įžanginį žodį tarė Australijos Liet. Jaunimo S-gos pirm. Rožytė Makarevičiūtė. Džiaugėmės jos patriotine kalba, kartu ir tai, kad jos tėveliai ją gražiai išmokė lietuviškai kalbėti! Australijos Lietuvių Fondo pirm. Dr. Kazimieras Zdanis metinę premiją \$ 500 įteikė iškiliausiam jaunuoliui Jonui Mašanauskui. Tai gabus jaunuolis, jaunimo laikraščio JAUŽINIOS redaktorius. Baigęs universitetą dirba "The Sun" dienraščio redakcijoje, veiklus mūsų jaunimo sąjungoje. Jonas Rukšėnas dailiai paskaitė Dr. Vinco Kudirkos eilėraštį Labora - Dirbk! Bruožių šeimos jaunieji - Rita ir Raimundas gražiai padainavo Bertulio kompoziciją Lietuva ir Budriūno Pirmyn jaunieji. Jaunosios Brigitos Karazijienės vadovaujamas Malūnėlis, jaunųjų tautinių šokių grupė, su entuziazmu linksmai pašoko Rugučius ir Šustą. Jau pažengusi muzikoje Marcelė Klimaitė pianinu paskambino melodingus tris kūrinus. Birutė Prašmutaitė, pianinu akompanuojant Laurai Baltutytei, padainavo Partizanų dainą. Prie jos gražaus dainavimo, jai labai tiko ir jos puošnūs tautiniai rūbai. Rasa Baltutyte su ekspresija deklamavo Maironio eilėraštį Viltis. Sekė Jono Mašanausko naujai paruoštas vaidinimas apie Romo Ka-

lantos auką, kurį atliko pats autorius ir didelis būrys jaunimo. Žodį tarė jėzuitas kunigas Greg Jordan - Tasmanijos universiteto John Fisher College Rektorius ir "Friends of the Prisoners" prezidentas. Jis kvietė visus rašyti laiškus sąžinės kaliniams Rusijos koncentracijos lageriuose. Minėjimą baigėme Lietuvos himnu.

Šis svečias iš Tasmanijos parodė video filmą "Land of Prisoners" - Kalinių Žemė sovietų kalėjimuose. Tas filmas slapta pagamintas Rusijos valdomose srityse, savo gyvybę statant į didelį pavojų būti KGB milicijos pagautam. Tai sukrečiantys vaizdai iš rusų imperijos kalėjimų ir koncentracijos lagerių.

Pagarba Jaunimo Sąjungai už šį išpūdingai paruoštą Romo Kalantos minėjimą! PD

SOVIETAJ ŽUDO AFGANUS

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad balandžio 21 d. sovietų okupacinė kariuomenė Afganistane išžudė daugiau negu 370 afganų civilių, vieno miestelio gyventojų Quarghai rajone, Laghman provincijoje, Afganistano šiaurės rytuose. Civiliai gyventojai buvo išžudyti sovietams vykdant karc veiksmus prieš tame rajone įsitvirtinusius laisvės kovotojus - partizanus. Akcijoje dalyvavo apie 1.200 sovietų parašiutininkų ir penki tūkstančiai pėstininkų. Apie sovietų įvykdytas žudynes papasakojo šiomis dienomis iš Lanhman provincijos į Pakistaną pabėgę afganai. Jie pažymėjo, kad sovietų kariai siuntėdami miestelyje, beatodairiškai šaudė taip pat į moteris ir vaikus. "Oss. R."

Aldona Vyšniauskienė

PERSODINTI KRYŽIAI

Prie Baltijos krantų, senos, taikios tautos kampely,
Apdovanotos jūros gelmių gintarais
Ir dailūs sodžių kryžiai puošė žemę Visagaliui
Svelni dainos melodija skambėdavo žaliais laukais.

Rytų tauta, tikėjimą praradus,
Plaktuko, kūjo vedama,
Nuo sodžių, vieškelių, žalių laukų, kiemų kryžius išdraskius,
Juos persodino, dar giliau, tautos širdy savo žiauria ranka.

Nei vėjai, vėtros, nei plaktukai, kūjai
Zmogaus gilaus tikėjimo išraut negalį.
Ant išniekintos tautos pečių nauji vis krenta smūgiai
O jos sunkius, nepaprastus darbus palaimink Visagali!

Melbourne Lietuvių Sporto klubas VARPAS maloniai kviečia visus atsilankyti į mūsų

METINĮ BALIŲ

birželio 1 d., šeštadienį, 7.30 v.v.

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Gros puiki muzika ir bus paruošta skani vakarienė.
Bilietus užsisakyti pas A. Skimbirauską, tel. 439 3043 arba R. Mucenieką, tel. 534 1029.

Kaina \$ 13 asmeniui, pensininkams \$ 9.

MLSK Varpas Valdyba

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNA S

Šį šeštadienį, gegužės 25 d. 5.30 Lietuvių Namų koplyčioje šv. Mišios už a.a. Aldoną Juchnevičienę jos mirties keturdešimtyje.

Gegužinės pamaldos šį šeštadienį 6 val. Lietuvių Namų koplyčioje paskutinį kartą šį mėnesį.

Aukos Religinei Šalpai dar primamos. Jas paduoti galite sekmadienį Parapijos kiosko salėje Liet. Kat. Federacijos valdybos nariui arba kunigams.

A. A.

JONAS TALLAT - KELPŠA

Praėjusią savaitę nuvykęs į Adelaidę aplankiau Cheltenham kapines, kur ilsisi mano švogėris ir ten radau naujai supiltą kapą, kur parašas sako, kad čia ilsisi Jonas Tallat - Kelpša. Tai lietuvis, kurį gerai pažinojau. Jis mirė kovo 25 d. ligoninėje, sulaukęs 74 m. amžiaus. Jis buvo ainis DLK Vytauto atsikviestų totorių iš Krymo. Jo pavardė išliko originali, tai pavyzdys lietuviams, kurie keičia savo gražias pavardes į angliškas.

Jonas Tallat - Kelpša gimė ir augo Pabaltijyje. Lietuvių gimnaziją baigė Rygoje ir buvo pasiturintis bankininkas Rygoje. Karo audra atbloškė Joną į Australiją. Gražiai įsikūrė Adelaidės priemies tyje Rosewater. Būdamas viengungis mėgo keliauti po pasaulį. Buvo taurus lietuvis ir katalikas, lankė lietuviškus rengimus. Jo draugai, o ypatingai Dr. Jonas Kašauskas su tėveliais, rūpinosi Jono laidotuviams, pakviestam kun. Dr. Alfonsą Savicką Alberton katalikų bažnyčioje atlikti lietuviškas pamaldas ir laidotuvių apeigas. Kun. Dr. Savickas pasakė reikšmingą kalbą ir didelis lietuvių būrys velionį palydėjo į Cheltenham kapines. Visus dalyvius Kašauskai pakvietė į savo namus šermenims. Ilsėkis, mielas Jonai, Viešpaties ramybėje.

Karolis Prašmutas

CANBERRA

LIETUVIAI TELEVIZIOJE

Gavau žinią iš SBS-TV, kad jų padarytas filmas apie Australijos lietuvių bus rodomas sekmadienį, birželio 2 d. 5.30 val. po pietų per jų televizijos stotį O/28. Filmą pavadintas "Remember when - Remember now".

Nors didžiausia dalis filmo buvo daryta Australijos Lietuvių Dienų metu Canberroje, filmas nėra apie šventę. SBS-TV nustatė savo tikslą pristatyti žiūrovams ir juos supažindinti su Australijos Lietuvių Bendruomene - iš kur jie, kodėl jie čia, ir kaip dabar veikia.

Jūras Kovalskis

Parapijai aukojo:

po \$ 50 - Pr. Valonis, V. Mačys, P. Šukienė, V. Motuza, \$ 35 - J. Skimbirauskas.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Jūsų kun. Pr. Vaseris

TEVIŠKES AIDŲ prenumeras Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų priima Parapijos Kiosko vedėjas F. Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimus, užuojautas, padėkas ir per jį apsimokėti.

GIEDOKI VIEŠPAČIUI

AUKŠTYBĖSE

Mano gimtųjų Nemakščių vargonininkas, skardziabalsis **Jonas Kasputis**, dabar gyvenęs Amerikoje ir sulaukęs 86½ metų, š.m. vasario 27 d. mirė gavęs plaučių uždegimą. Palaidotas 2 kovo šv. Juozapo kapinėse Bristol Conn. Gedulingose pamaldose grojo vargonais ir giedojo jo anūkas muz. Rimas Kasputis iš Detroito.

Daug gražių atminimų iš mano jaunystės supinta su jo ir Nemakščių choro dainomis ir giesmėmis - ypač mano primicijų šventėje Nemakščių bažnyčioje.

Todėl su didžiu apgailestavimu šiame liūdesyje jungiuosi su a.a. Jono artimaisiais bei jų šeimomis - ypač aukodamas šv. Mišias. Dėkoju už sūnaus Jono pranešimą man apie jo mirtį ir auką šv. Mišioms, kurias aukosiu birželio 23 d. St. Joachim's bažn. Lidcombe a.a. Jono Kaspučio 3 mėn. mirties sukaktyje. Kviečiu kartu pasimelsti visus nemakštiečius, o taip pat ir Weideno stovyklos lietuvius, kurio je jis taip pat buvo vargonininku.

Užbaigęs savo ilgą gyvenimą ir prasmingą tarnybą Bažnyčiai, Tėvynei ir šeimai, - pradėjai naują giesmę Viešpačiui aukštybėse!

Prel. P. Butkus

Popiežius Jonas Paulius II nuo kovo 24 d. yra Ekvadoro respublikos Garbės Piliėtis. Pilietybės suteikimo dekretas, kurį pasirašė respublikos prezidentas Cordero, pabrėžia Šv. Tėvo apsilankymo Ekvadore šių metų sausio mėnesį pastoralinį, pedagoginį ir socialinį poveikį krašto gyventojams ir išreiškia dėkingumą už Popiežiaus pastangas išlaikyti pasaulyje taiką ir visų žmonių tarpe ugdyti draugystę ir broliškumą.

A. A. ALDONAI JUCHNEVIČIENEI

mirus, jos mamytę Teresę Jurgelaitienę ir visą šeimą nuoširdžiai užjaučiame gilaus skausmo valandose.

Soc. Globos Moterų D-ja Melbourne

A. A. ALDONAI JUCHNEVIČIENEI

mirus, jos liūdinį vyrą su šeima ir jos tėvelius Jurgelaičius, Parapijos Choro Rėmėjus, nuoširdžiai užjaučiame.

Melbourno Parapijos Choras

Tautos Fondo Rėmėjų būrelis

Yra įvairių būdų prisidėti prie Tėvynės laisvinimo darbo. Vieni tai atsiekia gražiomis kalbomis, aukomis, mokėjimu prieti prie įtakingų asmenų, kurių svarus žodis gali mums daug padėti.

Melbourne yra susidaręs būrelis asmenų, kurie prie šio darbo prisideda gana savotišku būdu - vaisindami išalkusius skaniais pietumis Lietuvių Namuose. Anksčiau tai buvo atliekama tiesioginiai Tautos Fondo vardu, bet prieš trejeta metų Felikso Ročiaus iniciatyva buvo sudarytas savistovus ir pastovus sąstatas, pasivadinęs T. Fondo Rėmėjų būreliu. Šiam sąstatui priklausė šie asmenys: F. Ročius, Alf. Ročius, M. Žiogienė, V. Žiogas, E. Žiogas, V. Žiogienė, L. Prašmutas, O. Prašmutienė, B. Padgurskienė, E. Krikščiūnienė, O. Skirkienė.

Paskutiniu metu Būrelio sąstatas

truputį pasikeitė - senieji darbininkai pavargo ir pasiėmė atostogų - tai F. ir A. Ročiai ir O. Skirkienė, bet jų vieton atėjo nauji - tai Lydija ir Vincas Petrusevičiai - Petrus. Nuoširdi padėka pasitraukusiems už jų įdėtas pastangas ir lai nepavargsta naujieji. Šiuo metu būreliui vadovauja M. Žiogienė, kurios energija telieka tik stebėtis.

Per paskutinių dviejų metų laikotarpį Būrelis Tautos Fondo reikalams surinko \$ 2.065, o nuo pat pradžios \$ 5.130. Vien tik šiais metais jau yra surinkta \$ 940. Viso \$ 6.070.

Skaičiai rodo, ką gali pasiekti mažas, bet darbu pasišventęs būrelis žmonių, siekiančių vieno tikslo - pasitarnauti Tėvynei.

Mes negalime Jums padėkoti už Jūsų darbą - tai padarys kenčianti Tauta, bet galime tik palinkėti - nepavarkit!

V.B.

Tautos Fondo Rėmėjų būrelis. Pirmoj eilėj: Lukas Žiogas, Monika Žiogienė, Martynas Žiogas, Emilija Krikščiūnienė. Antroj eilėj: V. Petrusevičius, Bronė Padgurskienė, Lydija Petrusevičienė. Trečioj eilėj: Linas Prašmutas, Onutė Prašmutienė, Valentina Žiogienė, Eidas Žiogas. Trūksta Vinco Žiogo.

A.A. ALEKSANDRUI MILVYDUI

iškeliavus amžinybės keliais, reiškiamo gilią užuojautą žmonai Liucijai, dukrai paskautininkei Rasai su šeima, sūnui paskautininkui Algimantui su šeima bei visiems artimiesiems. Kartu liūdimė.

Melb. Liet. Sk. Džiugo Tuntas

A.A. ALEKSANDRUI MILVYDUI

mirus, jo žmonai Liucijai, šeimai ir giminėms reiškiamo širdingą užuojautą gilaus liūdesio valandose.

Soc. Globos Moterų D-ja Melbourne

A.A. ALEKSANDRUI MILVYDUI

mirus, žmonai Liucijai, dukrai Rasai Statkuvienei, sūnui Algiui ir jų šeimoms reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdimė.

MLSK VARPAS

Čekoslovakijoje prasidėjo naujos baudos prieš katalikus ryšium su slavų apaštalo šv. Metodijaus mirties 11 šimtmečių sukakties jubiliejum. Nuo balandžio 10 d. Prahėje yra areštuoti 10 katalikų, jų tarpe žymus advokatas, žmogaus teisių gynėjas iš Bratislavos - Pavel Černogurskij ir jo sūnus Jan.

Printed by "Tėviškes Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

ADELAIDĖ

MOTINOS DIENA

Motinos Dienos metinė šventė buvo ypatingai gražiai paminėta gegužės 12 d., sekmadienį, Lietuvių Namuose Norwoode. Skanūs pietus paruošė Moterų Sekcijos ponios, visus vikriai aptarnaudamos įvairiais lietuviškais valgiais, o tų svečių čia buvo susirinkę pilni Lietuvių Namai, virš poros šimtų susėdę prie padengtų staliukų, didesnių ir mažesnių.

Motinos Dienos minėjimą pravedė ir atliko Bendruomenės savaitgalio mokykla. Pirmoji į sceną išėjusi motinas pasveikino O. Petkūnienė - Moterų sekcijos narė. Turiningą sveikinimą pateikė Apylinkės pirm. Jonas Stačiūnas, Moterų sekcijos pirm. Regina Bajoriūnienė ir Mokyklos vedėjas V. Statnickas. Scenos gilumoje buvo susėdę virš 30 mokinių. Jų programa buvo labai įdomi. Dainas ir giesmę paruošė kun. Dr. A. Savickas. Mokiniai šoko tautinius šokius, deklamavo, atskirai pasirodė kiekvienas skyrius. Programos didelę dalį atliko muzikas Jonas Pocius su žmona ir su savo jaunu sūnum Jonuku smuikininku. Tai šeimos puikus orkestras! Visus mokinius neįmanoma išvardinti. Jie buvo gerai savo mokytojų paruošti ir kiekvienas jų gausios žiūrovų publikos buvo šiltai sutinkamas ir plojimais palaidimas. Buvo jaudinantis programos punktas, kai mokiniai nuo scenos nubėgo į salę pas savo mamytės ir kiekvienas jų įteikė savo pagamintą Motinos Dienos sveikinimo kortelę. Minėjimą baigėme visi giedodami Lietuvos himną. Sekė kavutė vėl tų pačių Moterų Sekcijos ponų paruošta. Motinos Dienos minėjimas sutraukė daug ne tik grynai lietuviškų šeimų, bet ir mišrių šeimų, visi čia jautėsi savuose Lietuvių Namuose. Kiekviena motina buvo papuošta prie krūtinės prisegtu gyvos gėlės žiedeliu.

Džiaugiamės mokyklos mokinių gausumu, jų tėvelių pasišventimu suvežant į mokyklą, mokytojų idealizmu, tad mokykla gyvuoja!

Dalyvis

Pabaltiečių jaunimo šventė Melbourne

Pabaltiečių jaunimo liaudies šokių ir dainų šventė Melbourne praėjo labai sėkmingai. Camberwell Civic Centre gegužės 10 d. 8 val. vakaro įvyko plataus masto koncertas, apimantis lietuvių, latvių ir estų jaunimo tautinių šokių grupes bei choras.

Šiais metais rengėjais buvo latviai. Jų iniciatyva senosios pabaltiečių Joninių tradicijos buvo atgaivintos šokių ir dainų pynėje. Buvo labai įdomu išgirsti latvių ir estų dar negirdėtas senąsias dainas ir pamatyti dar nematytus jų šokius. Taip pat įdomu besiklausant ir bestebint išigilinti į šių dviejų mums broliškų tautų skirtingumą viena nuo kitos, kaip ir jų skirtingumą nuo lietuvių dainų ir šokių tempo bei judesių. Tačiau matėsi ir daug jungiančių elementų, kaip Joninių papročiai, kurie reiškėsi dainose ir šokuose.

Programos temą - Joninės - apibūdino latvaitė pranešėja anglų kalba. Buvo stengtasi sudaryti senovinės Joninių nakties atmosferą scenoje. Vyrai atridenė bačką alaus, o moterys šeiminkės atnešė sūrio. Kol vieni gėrė alų iš didelių ąsočių ir užkandžiavo, kiti šoko ir dainavo. Mergaičių vainikėliai, žali ažuolo lapai, gėlės, ir žinoma, patys tautiniai rūbai prisidėjo prie Joninių vakaro jausmo sudarymo. Viduryje scenos buvo užkurtas "laužas", per kurį ir aplink kurį buvo šokama.

Lietuvius atstovavo Gintaro ir Malūnėlio tautinių šokių grupės, ne tik su šokiais, bet ir su dainomis. Malūnėlio šokėjai aiškiai buvo jauniausi visoje programoje, tačiau jie vikriai ir vykusiai pasirodė su "Šluotele" ir "Subatėle". Gintaras ne tik šoko, bet ir yra sudaręs gražų chorelį. Daina ir šokis "Ant tėvelio dvaro", apie Joninių naktelę ir lauželio krovimą susilaukė stipraus plojimo, kaip ir kiti jo pasirodymai vakaro eigoje. Ypatingai atmintinas momentas buvo, kai Gintaro choreliui prie laužo dainuojant "Papartėlį", įeina merginos nešdamos vainikėlius, vyrai nešdami žėrinčias stebules, ramiu "Papartėlio" šokio žingsniu.

Be pertraukos jie tiesiog pereina į "Kupolinio" vikrų taktą. Šis šokis tikras Joninių laužo šokis, kuriam šokama per ugnį ir aplink ją. Šokio gale stebulės sumetamos į laužą ir merginos iškeliamos aukštai. Stebulė, kaip vėliau sužinojau, tai senas apdegęs vežimo ratas, kurio stipinai ir centras tebežeri ir būdavo naudojamas kaip fakelas per Jonines, o vėliau įmetamas į laužą. Pasirodo, kad Gintaro vyrai patys buvo pasidirbę šitokiais, truputį stilizuotais stebulės specialiai šiam koncertui. Įspūdingai jos atrodė, ypač tuomet, kai tyčia buvo aptemdyta scena.

Vakaro gale visos šokių grupės susijungė bendram "Suktiniui". Latviai užbaigė koncertą su latviška Joninių daina. Visiems dalyviams tebestovintiems scenoje žiūrovai padėjo nuoširdžiu plojimu, o šeiminkai latviai visus režisierius, chorvedžius, šokių vedėjus, solistus bei akordeonistus apdovanojo gėlėmis. Mūsų šaliai apdovanojieji: Dalia Antanaitienė, Gintaro šokių grupės vadovė, Brigita Karazijienė, Malūnėlio grupės vadovė, Bronė Staugaitienė, Gintaro chorą sukūrusi ir Petras Aras, akordeonistas.

Gaila, kad žiūrovų buvo mažai. Nors balkone esančios vietos buvo gana tirštai užpildytos, pati salė buvo beveik tuščia. Gaila idėtu pastangų, ypatingai todėl, kad didelis skaičius jaunimo čia taip nuoširdžiai pasidarbavo sudarydami tikrai pasigėrėtiną programą. Galbūt kalta reklamos stoka. Būsimieji pabaltiečių jaunimo švenčių rengėjai, tai yra kitais metais estai, turėtų pasirūpinti platesniu išsireklamavimu, nes šitokie spalvingi, linksmi pasirodymai, pranešiniai anglų kalba, turėtų būti patrauklūs ir bendrai australų visuomenei.

Jieva Ariene

METAM PO TAURELĘ

Neteisk, tėvynaini, kad aš jau nuklydęs
Prie rausvo būrelio 'taikos angelų'.
Išlenki taurelę 'Rodinon'

nuklydęs
Ir klausaus klatingo priešo
tauškalų.

Prisiečiau kadaise prieš Dievą ir
tėtį,

Kad eisiu pėdomis prabočių senų.
Tėvynės sargyboj kasdieną budėti,
Kovoti ir mirti už tautą kilnu.

Dabar spaudžiu ranką sutikęs
partietį,

Apskretusią tėvo ar brolio krauju.
Apvyliu Tėvynę ir mielą tautietį,
Pažiūras pasukęs takeliu nauju.

Pamiršau kūrėjus - narsius
savanorius,

Kritusius kovose už laisvę tautos;
Drąsius partizanus, žalių miškų
brolius —

Aš jau su 'detante' naujosios
kartos!

Metam po taurelę už narsą
'stribukų',

Už partiją šviesią ir vadus
Maskvos
Tai sėdžiu parade tarpe politrukų,
Marinu idėjas laisvos Lietuvos.

Vytautas Klausutis

Adelaidės kronika

Gabiam administratoriui V. Venčui pasitraukus iš Tautinių šokių ansamblio vadovybės, Adelaidės "Zilvinas" jau eilę metų išgyvena didesnes ar mažesnes krizes. Prie to taip pat prisideda dažnas šokių mokytojų keitimasis. Tačiau nežiūrint to, "Zilvinas" gyvuoja ir išlaiko lietuvių visuomenės jam teikiamą dėmesį ir paramą.

Tas dėmesys akivaizdžiai buvo parodytas gegužės 4 d. Lietuvių namuose "Zilvino" suruoštoje vakaronėje, kurioje atsilankiusių buvo apie 170. Svečiai, kaip restorane susodinti prie staliukų, buvo pavaišinti šilta vakariene, aptarnaujant patiemis šokėjams. "Linksmavandenišiais" reikėjo patiemis apsirūpinti Lietuvių namų bare.

Svečiams pasisotinus, vietoje deserto "Zilvino" vyresniųjų ir jaunesniųjų grupės pašoko keletą šokių. Tai buvo daugelį kartų matytų šokių pakartojimas, žinoma, kiekvieną kartą sušokant su antrą kartą nepakartojama nuotaika ir jaunystės pasireiškimu. Matytų šokių paliktas vaizdas leidžia spėti, kad šokėjai yra drausmingi, susišokę ir geros vadovybės rankose. "Zilvino" šokių mokytojas šiuo metu yra dr. A. Stankevičius.

Programą ir po jos vykusią loteriją laisvoje nuotaikoje pravedė R. Jablonskis. Po viso to, prie kavos, svečiams buvo duota laisvė pabendrauti, pasidalinti išpūdžiais ir prieti visiems bendros išvados, kad vakaronė buvo gerai suorganizuota, skoningai paruošta ir visus patenkinusi.

Tarpe Adelaidės arkivyskupijos tradicijų yra kiekvienais metais kunigų seminarijos soduose, Rostrevor, gegužės pirmą sekmadienį ruošiamą procesiją Marijos garbei. Ją lietuviai panaudoja ne tik religiniams, bet ir tautiniams tikslams, savo bažnytinę šv. Kazimiero vėliava (kurią kasmet neša A. Morūnas) ir procesijoje dalyvaujančiomis tautiniais rūbais pasipuošusiomis moterimis, atkreipdami į save tūkstančių dėmesį.

Procesijos pabaigoje, po palaiminimo švč. Sakramentu, arkiv. J. Gleeson tartame žodyje pranešė, kad jis dėl ligos pažeistos širdies iš ordinaro pareigų pasitraukia ir lieka arkivyskupu emeritu. Tėviškai pristatęs arkiv. L. A. Faulkner, pasakė, kad jam perleidžia arkivyskupijos ordinaro pareigas.

Lietuvių, apie 70 asmenų, būriui procesijoje vadovavo klebonas kunigas J. Petratis, MIC. Gražus ir šiltas oras dalyvaujantiems buvo tikra Dangaus dovana.

LIETUVIŲ RADIO

VALANDĖLĖS

ADELAIDĖ 5EBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE kiekvieną ketvirtadienį 5.30 - 6 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA
„TALKA“ LTD.

● Moka už indėlius (deposits) 9% metinių palūkanų.

Už terminuotus indėlius:

Aukštesni procentai mokami automatiškai pasiekus nustatytas sumas.

nuo \$ 100 iki \$ 20.000 — 12%

nuo 20.000 ir daugiau — 13%

Terminuoti indėliai priimami tik pilnais \$ 100 ir turi išbūti iki finansinių metų galo, t. y. birželio 30 d. Už atsiimtus term. ind. metų bėgyje — 6%. Procentai užskaitomi už kiekvieną pilną kalendorinį mėnesį finansinių metų gale ir įrašomi į einamąsias sąskaitas. Už įnašus (shares) iki 17% dividendo.

● Teikia paskolas iki \$ 30.000 ikeičiant nekilm. turtą, asmenines paskolas su garantuotojais iki \$ 5000 ir be jų iki \$ 2000. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mėn.

● Įstaiga veikia:

Melbourne šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. pp., sekmadieniais nuo 1.30 val. iki 3 val. pp., Lietuvių Namai, 50 Errol St., North Melbourne. Tel. 328 4957.

Informacijos dar teikiamos pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. pp.

Pašto adresas: "TALKA", Box 4051, GPO, Melb. 3001.

Adelaidėje sekmadieniais nuo 1 iki 3 val. p.p. Lietuvių Namuose. Pašto adresas: TALKA, Lietuvių Namai, 6 Eastry St. Norwood, SA 5067.

Sydneyje sekmadieniais nuo 2 val. iki 4 val. pp. Lietuvių Klubu patalpose 16 - East Terrace, Bankstown NSW.